

РЕШЕНИЕ

№ 5602

гр. София, 20.08.2013 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав,
в публично заседание на 01.04.2013 г. в следния състав:

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Ася Атанасова и при участието на прокурора Димитров, като разгледа дело номер **5912** по описа за **2012** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203, ал.1 от Административно процесуалния кодекс (АПК), вр. чл.1, ал.2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба от [фирма] срещу Държавната комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ). Ищецът претендира обезщетение за вреди в размер на 300лв., представляващи платен адвокатски хонорар по административнонаказателни дела по обжалване на наказателно постановление № 0233/13.01.2011г. на председателя на Държавна комисия по стоковите борси и тържищата.. В съдебно заседание ищецът претендира разноски по настоящото дело.

Ответникът ДКСБТ оспорва иска като недопустим и неоснователен. Счита, че за ищеца не са налице вреди по смисъла на чл.1 от ЗОДОВ, за които да е приложим редът на АПК. Ответникът не е претендирал разноски.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура изразява становище за неоснователност и недоказаност на иска.

Съдът, след като обсъди становищата на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

От фактическа страна:

На 13.01.2011г. председателят на ДКСБТ е издал срещу ищеца наказателно постановление (НП) № 0233, с което на дружеството е наложена глоба в размер на 3500лв. за нарушение на разпоредби от ЗСБТ. Ищецът е обжалвал НП. С Решение по нахд № 159/2011г. (л.7-12 от делото) Врачански районен съд е отменил изцяло НП.

ДКСБТ е обжалвала това съдебно решение. По тази жалба е образувано кнахд № 308/2011г. по описа на Врачански административен съд. С решението си по него (л.4-6) Врачански административен съд е оставил в сила решението на Врачански районен съд. Ищецът твърди, че е ползвал правна защита и съдействие по нахд 159/2011г. от адвокат Д. П. по представен договор от 02.03.2011г. – л.14, с договорено и платено възнаграждение от 300лв. Този разход ищецът претендира по настоящото дело като претърпяна от него вреда по смисъла на чл.1 от ЗОДОВ. Видно от приложените съдебни решения дружеството е представлявано от адвокат Д. П..

От правна страна:

Искът е неоснователен и следва да бъде отхвърлен. Съображенията на съда са следните:

Избраният от ищеца ред на процесуална защита е този по чл.203 и сл. от АПК във връзка с чл.1, ал.1 от ЗОДОВ като в конкретния случай се претендират вреди, причинена от акт на административен орган.

По реда на чл.203 от АПК се разглеждат иски за обезщетения от само определена категория вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица. В чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, към който препраща АПК за неуредените въпроси се уточнява, че това са актове, действия или бездействия на административни органи при или по повод изпълнение на административна дейност. Според чл.4 от ЗОДОВ държавата/общината дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това дали са причинени виновно от длъжностното лице.

Тоест, за да възникне отговорността, предвидена в чл.1, ал.1 от ЗОДОВ следва да са налице трите елемента на посочения по-горе правопораждащ фактически състав, посочени в разпоредбата, а именно: 1. незаконосъобразност на акт, действия или бездействия при или по повод изпълнение на административна дейност.; 2. Вреди - имуществени или неимуществени и 3. пряка причинна връзка между първия и втория елементи на фактическия състав. Отговорността е безвиновна (арг. от чл.4 ЗОДОВ), което я различава от отговорността по чл.45 и сл. от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД).

По отношение на първия елемент - чл.1, ал.1 от ЗОДОВ касае такива актове, действия или бездействия, които са административни по своя характер – „при или по повод изпълнение на административна дейност“. Затова основният въпрос по спора се свежда до това дали наказателното постановление, издадено по реда на ЗАНН, по своята същност е административен акт, издаден при осъществяване на именно административна дейност.

Съдът намира, че и в правната теория, и в трайната съдебна практика, се приема, че административнонаказващата дейност на държавата и общините се счита за безспорно различна от чисто административната дейност, като съответно на това разбиране наказателното постановление се разглежда не като индивидуален административен акт по смисъла на чл.21 от АПК, а като акт на правораздаване. (В този смисъл ТР № 2/3.06.2009 г. по т. д. № 7/2008 г. на ОС на ВАС; Решение № 796 от 17.01.2013 г. на ВАС по адм. д. № 6619/2012 г., III о, Решение № 185 от 8.01.2013 г. на ВАС по адм. д. № 3396/2012 г., III о., Решение № 16357 от 19.12.2012 г. на ВАС по адм. д. № 5316/2012 г., III о, Решение № 15013 от 27.11.2012 г. на ВАС по адм. д. № 2783/2012 г., III о. Решение № 14323 от 15.11.2012 г. на ВАС по адм. д. № 3218/2012 г., III о,

Решение № 13346 от 25.10.2012 г. на ВАС по адм. д. № 2554/2012 г., III о и т.н.). В смисъла на цитираната по-горе практика, дейността на органите по издаване на НП също е административна, „но с различна правна същност“ (първите три цитирани решения), или още по-категорично изразено - „наказателното постановление по съществото си е израз на правораздавателна дейност, а не на типично административна“, също „Дейността на администрацията, свързана с издаването на наказателни постановления, е правораздавателна дейност.“, „доктрината приема, че наказателното постановление по съществото си е израз на правораздавателна дейност, а не на типично административна.“ (в следващите от цитираните решения). Независимо кое от двете близки по съдържание становища следва да се приеме за по-точно – а) че дейността по издаване на НП е особена по правната си същност административна дейност по правораздаване и поради това е различна от общата административна дейност или б) че това е правораздавателна дейност, макар и осъществява от административен орган, то и двата случая водят до заключението, че дейността по издаване на наказателните постановления следва да се изключи от обхвата на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, тъй като цитирана норма ограничава кръга на актовете до такива, които са издадени при осъществяване на административна дейност.

С оглед гореизложеното, съобразявайки трайната съдебна практика по въпроса, съдът намира, че в случая не е налице първият от елементите на правопораждащ фактически състав за възникване отговорността по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ – липсва акт на административна дейност по смисъла на цитираната норма, при отмяната на който да се търсят вреди по този ред.

По отношение на втория елемент на отговорността по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ – имуществена вреда, съдът намира, че доколкото е заплатен адвокатски хонорара правна защита и съдействие по съдебното обжалване на НП, такава вреда е настъпила за ищеца.

По отношение на третия елемент на отговорността по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ – причинната връзка между първите два елемента. По делото се установява, че във връзка с наказателното постановление, издадено от ответника, за обжалването му са направени разходите за адвокат и същият е предствлявал ищеца при обжалването, видно от двете съдебни решения, като е постигната отмяна на постановлението при това съдебно обжалване. Преобладаващата част от съдебната практика изразява становището, че направените разходи по съдебното обжалване на НП не са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразния акт, действие или бездействие на административния орган. Приема се, че доколкото тези разходи не са предвидени от съответния процесуален закон (ЗАНН, НПК, АПК) за възстановяване на страната, по чието искане е отменено НП, то и тяхната тежест следва да остане за страната, която и както ги е направила. Приема се също така, че основанието на тези разходи – конкретно за адвокатско възнаграждение - не е незаконосъобразната административна дейност, а същите имали договорно основание – договорът за правна помощ. С. се дотам да се твърди, че в края на краищата адвокатската защита при съдебното обжалване не била задължителна.

Съдът не споделя изразеното по-горе становище. Вярно е, че приложимият процесуален закон не признава правото на жалбоподателя за разноси по водене на административнонаказателно дело. Вярно е също така, че ЗОДОВ във връзка с АПК не е предвидил търсенето на такива вреди. От това не следва обаче, че не е налице

пряка причинна връзка между незаконосъобразния акт, действие или бездействие и претърпените вреди (разходи) по обжалването им, респективно не следва, че същите вреди не следва да се репарират по какъвто и да било правен ред. Съдът намира, че по-скоро е налице празнота в законодателната уредба, конкретно на дадената в ЗОДОВ. Това личи при сравнителния прочит на чл.1 и чл.2 от ЗОДОВ. В чл.1 от ЗОДОВ законодателят се опитал да обхване вредите от административна дейност. В чл. 2 от ЗОДОВ – от действия на правозащитните органи, които действия са подробно изброени. Тоест, налице е известно смесване на понятия и неприцизност, доколкото в двете норми като определящи са използвани различни критерии – дейност (административна, правораздавателна) и органи (административни, правозащитни). В подкрепа на становището, че е налице по-скоро законодателен пропуск, а не нарочна воля на законодателя да изключи вредите от административнонаказващата дейност на административните органи от предмета на ЗОДОВ, се явява и чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ, която норма предвижда отговорност на държавата и при отмяна на административно наказание. Нормата обаче систематично е отнесена само към отговорността на правозащитните органи (чл.2 от ЗОДОВ), а не и на административните органи (чл.1 от ЗОДОВ), въпреки че по правило административните наказания се налагат от административните органи, а много по-рядко – от правозащитните, изброени в ЗОДОВ. С оглед всичко казано дотук и като се има предвид, че чл.1 и чл.2 от ЗОДОВ определят отговорността на държавата и общините и за административната и за правораздавателна дейност, следва да се приеме, че и дейността по административно наказване следва да поражда отговорност за държавата, в случаите, в които същата е незаконосъобразна и със същата се причиняват вреди на граждани или юридически лица. Затова обстоятелството, че търсенето на тази отговорност не е предвидено в ЗОДОВ по реда на АПК, не изключва търсенето ѝ по друг правен ред – общия правен ред (чл.45, вр. чл.49 от ЗЗД). В този смисъл Решение № 13346 от 25.10.2012 г. на ВАС по адм. д. № 2554/2012 г., III о. Решение № 13341 от 25.10.2012 г. на ВАС по адм. д. № 2626/2012 г., III о).

В подкрепа на горното следва да се отбележи и Проект за Кодекс на административните нарушения и наказания, публикуван на интернет страницата на Министерство на правосъдието, чл. 127, ал.6 - Когато административнонаказателното производство бъде прекратено или актът за налагане на административно наказание или мярка за въздействие бъде отменен, разноските по производството, включително възнаградението за един адвокат на обжалващия, ако той е имал такъв, се възстановяват от бюджета на администрацията, в която е наказващият орган. До приемането обаче на такава правна уредба, не е налице правно основание за присъждане на разноски при обжалването на наказателните постановления, както и търсенето им като отговорност на административните органи по реда на АПК на основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ.

Ето защо независимо от казаното по отношение на втория и третия елемент на отговорността по чл.1 от ЗОДОВ, (вреда и причинна връзка) искът следва да бъде отхвърлен, тъй като не е налице първият елемент от фактическия състав на тази отговорност - незаконосъобразност на акт, действия или бездействия при или по повод изпълнение на административна дейност по смисъла на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ. Издаването на НП не съставлява типична административна дейност по смисъла на чл. 1 ал. 1 от ЗОДОВ, така и разноските по водене на НАХД, респ. КНАХД, по които е отменено наказателното постановление, не могат да бъдат квалифицирани като вреди,

произтичащи от незаконосъобразен административен акт. Предвид това не са налице всички кумулативно посочени в нормата на чл. 1 ал. 1 от ЗОДОВ елементи и предявеният в настоящото съдебно производство иск следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

С оглед изхода на спора претенцията на ищеца за разноси по настоящото производство е неоснователна. Ответникът не е направил искане за разноси и съдът не се произнася.

Воден от горното, съдът

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ предявения от [фирма] с ЕИК[ЕИК] иск с правно основание чл.1 от ЗОДОВ срещу Държавна комисия по стоковите борси и тържищата за присъждане на обезщетение за вреди в размер на 300лв., представляващи платен адвокатски хонорар по административнонаказателни дела по обжалване на наказателно постановление № 0233/13.01.2011г. на председателя на Държавна комисия по стоковите борси и тържищата.

Решението може да се обжалва пред Върховен административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ:

(Боряна Бороджиева)